

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

Монографија

**„НИВО И СТРУКТУРА ИНТЕРНЕ ПОДРШКЕ ПОЉОПРИВРЕДИ
СРБИЈЕ У ПРОЦЕСУ ПРИСТУПАЊА СТО И ЕУ“**

Аутори:

Др Весна Поповић и Мр Бранко Катић

Институт за економику пољопривреде, Београд, 2007.

Комплексна монографија, припремљена од стране компетентних истраживача једне референтне научне институције, изложен је на 245 страна, са анексима-табелама и импресивним списком извора и литературе (чак 222 јединице). Поред индуктивног Предговора и опширних али и прецизних Закључних разматрања, монографија садржи четири посебна аналитичка поглавља, у којима се свеобухватно и врло детаљно разматрају сложена питања економске и аграрне политике, првенствено она везана за ниво и структуру интерне подршке пољопривреди, која ће суштински утицати на блиску будућност субјеката аграрног и руралног развоја Србије у процесу њеног приступања СТО и ЕУ.

Детаљно се анализирају специфични унутрашњи и спољни услови и ограничења у којима су започета и паралелно теку два, за пољопривреду и укупну економију Србије, изузетно значајна процеса – преговори о приступању Светској трговинској организацији(СТО) и придруживању Европској унији(ЕУ). Аутори полазе од премисе да пуноправно укључивање у међународне организације и институције, са посебним тежиштем на укључивање у СТО и ЕУ, представља један од приоритетних економско-развојних и политичких циљева Републике Србије. Досадашња искуства су показала да се у оваквим преговорима најтеже долази до усаглашених решења управо у области пољопривреде. То је узроковано низом биотехнолошких, производно-структурних, економско-тржишних, али и социјално-политичких специфичности овог сектора, који је стога "високо осетљив" не само са аспекта либерализације увозне заштите(што је већ било предмет посебне монографске анализе истих аутора), него и са аспекта интерних субвенција и различитих облика директне подршке производњи аграрних производа и укупном руралном развоју.

У поглављу II, ДОХА РУНДА СТО ПРЕГОВОРА, даје се кратак осврт на укупан ток преговора у сектору пољопривреде, а затим детаљно разматрају токови преговора у одељку домаће подршке Споразума о пољопривреди. Овде се посебно разматрају методолошка и специфична практична питања која се односе на тзв. *Amber box* подршку, *De minimis* клаузулу, *Blue box* изу-

зећа, *укупну трговинско-дисторзивну* домаћу подршку и *Green box* мере подршке. Разматрања у овом поглављу омогућавају сагледавање сложености укупне проблематике преговора у оквиру СТО, посебно преговора у области пољопривреде, које иначе карактеришу спори помаци и чести застоји.

Поглавље III, СТРУКТУРА ИНТЕРНЕ ПОДРШКЕ У СЕКТОРУ ПОЉОПРИВРЕДЕ СРБИЈЕ, 2004-2006. године, посвећено је детаљној анализи целокупне регулативе у овој области. Указује се на основне правце подршке, а посебно разматра: Тржишна подршка (Ценовна подршка и субвенције складиштењу и Директна плаћања произвођачима) и Подршка руралном развоју (Мере унапређења продуктивности газдинства, Мере одрживог коришћења пољопривредних ресурса и заштите животне средине, Мере диверсификације руралне економије и унапређења квалитета живота на селу). Ветеринарске и фитосанитарне мере су такође предмет детаљне анализе, као и Подршка изградњи, реконструкцији и одржавању водопривредних објеката. Ниво и структура буџетских трансфера пољопривреди и руралном развоју, у периоду 2004-2006. године, разматрају се по облицима и наменама, али на два нивоа, као трансфери из буџета Републике Србије и трансфери из буџета АП Војводине.

У поглављу IV, СТРУКТУРА ИНТЕРНЕ ПОДРШКЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АГРАРНОЈ ПОЛИТИЦИ ЕУ, разматрају се основне карике система тржишне подршке (Заједничка организација тржишта и Директна плаћања произвођачима), затим модалитети подршке руралном развоју и систем финансирања ЗАП, као и анализа утицаја реформи ове политике у ЕУ. Спроведене анализе потврђују допринос реформисане ЗАП стабилизацији и уравнивању тржишта и цена и повећавању пољопривредних доходака у проширеној ЕУ. Али, у примени реформисаних шема подршке пољопривреди и руралном развоју, показали су се извесни недостаци који се морају разматрати већ у оквиру процедура тзв. health check-а, 2008. године, у циљу формулисања визије флексибилније ЗАП, која ће одговарати захтевима одрживог развоја пољопривреде и руралних заједница проширене ЕУ.

Пето поглавље, НИВО АГРЕГАТНЕ ПОДРШКЕ ПОЉОПРИВРЕДИ СРБИЈЕ, посвећено је разматрању методологије обрачуна и израчунавањем нивоа агрегатне подршке пољопривреди. У оквиру разматрања ове прилично компликоване Методологије, објашњавају се основне дефиниције, а посебно подршка изузета из обавезе снижења, производно-специфична подршка и производно-неспецифична подршка. Најзначајнији део овог поглавља односи се на обрачун укупног нивоа агрегатне подршке пољопривреди, који омогућаје одговарајуће компарације и процене потребних прилагођавања у аграрној политици Србије.

У ЗАКЉУЧНИМ РАЗМАТРАЊИМА, аутори су, на основу свеобухватних анализа у овој монографији, формулисали конкретне ставове и препоруке за доношење стратешких одлука које се односе на остваривање приоритетних циљева Србије у овој области - приступању СТО и придруживању ЕУ. Констатирају се да се подстицајна средства из буџета намењена пољопривреди и селу, усмеравају у правцу унапређивања производне структуре, путем тржишне подршке (подршка тржишту у ужем смислу и директна плаћања регистрованим пољопривредним газдинствима) и подршке руралном развоју. Аутори процењују да ће различите фазе, кроз које ће наредних година пролазити политика подстицаја развоју пољопривреде Србије, неминувано пратити кретања у ЕУ и СТО, тако што ће се ниво подршке поступно смањивати, а структура подстицаја мењати.

Може се рећи да је ова Монографија у потпуности испунила њен основни циљ – да, с једне стране, кроз анализу кретања у Доха преговорима у области интерне подршке пољопривреди и, с друге стране, компаративном анализом структуре и обима ове врсте подршке у пољопривреди Србије и ЕУ, као и обрачуном нивоа агрегатне подршке у домаћој пољопривреди, пружи поуздану аналитичко-документациону основу за усклађивање политике подршке пољопривреди и руралном развоју у процесу прикључења Србије СТО и ЕУ.

Због свега напред наведеног, а првенствено због њене практичне употребљивости у процесу преговора о приступању СТО и придруживању ЕУ, ова монографија несумњиво заслужује пуну пажњу, не само надлежних државних органа који ће учествовати у тим процесима преговарања који ће обележити блиску будућност Србије, него и најшире стручне јавности – менаџера у привредним друштвима, аналитичара у институтима, коморама и министарствима, наставника и студената на високошколским установама. Заједно са претходном монографијом посвећеној проблемима прилагођавања и либерализације увозне заштите и подршке извозу пољопривреде, ова монографија ће несумњиво суштински допринети бољем разумевању врло комплексних "високо осетљивих" економско-тржишних и социјално-политичких специфичности аграрног сектора, али и могућих економско-политичких одговора Србије на изазове које иницирају актуелни процеси међународних интеграција.

Проф. др Милан Р. Милановић